

VALJAANDJA: O/U VABA EESTLANE, 135 Tecumseth St., Toronto. TOIMETUS: Karl Arro, Ilmar Külvet (tegevtoimetajad), Heino Jõe. POSTIAADDRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ontario. TELEFONID: toimetis — 364-7521, talitus — 364-7675. TELEGRAMMID: Free Estonian, Toronto. TELLIMISHINNAD Kanadas ja Ameerika Ühendriikides: kolm kuud \$5.—, kuus kuud \$8.— ja üks aasta \$15.—. Kiripostiga lisamaks kuus: Torontos 50 c., mujale Kanadas, USA-s ja Inglismaal 70 c., teistesse maadesse \$1.—. Addressi muudatus 25 c. "FREE ESTONIAN". Published by Free Estonian Publishers, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ontario

Nr. 78 (1374) XIV aastakäik

Laupäeval, 23. oktoobril 1965 — Saturday, Oct. 23, 1965

Uksiknumbri hind 25 senti

EESTLANE KÕNELES ONTARIO PARLAMENDIS

Mag. Robert Kreem esines ettekandega vanade probleemidest uskanadlaste hulgas. — Ontario valitsus pooldab etniliste vanadekodude asutamist

Esmakordselt Ontario parlamendi ajaloos esitasid siinsete etniliste gruppide esindajad möödunud kolmapäeval oma soove ja ettepanekuid selle provintsi rahvaesinduse korralisel istungil. Pea-kõnelejaks parlamendi koosolekul oli eestlane, sotsiaalteaduste magister Robert Kreem, kes mõni aeg tagasi nimetati Toronto Rahvusvahelise Instituudi direktoriks. R. Kreemi rohkem kui pool tundi kestnud ettekande teemaks oli „Vananemise probleemid etnilistes gruppides“, mis äratas elavat tähelepanu. Talle sekundeerisid mitmete teiste rahvusgruppide esindajad, juhtides ühiselt tähelepanu valitsuse kaasabi vajalikkusele uskanadlaste vanadekodude rajamisel Ontarios. Teatavasti on ka Toronto eestlaskonnas oma vanadekodu asutamise idee Eesti Abistamiskomitee Kanadas algatusel olnud juba mõnda aega päevakorras ja kuuldavasti on samalaadsed projektid kaalumisel ka kahel siinsel eesti kogudusel. Olles ärakuulanud parlamendile esitatud ettepanekud, suhtus Ontario valitsuse esindaja pooldavalt etniliste vanadekodude asutamise ideesse ja üldiselt leiti, et uskanadlased võiksid ka edaspidi kasutada võimalust oma probleemide toomiseks parlamendi ette.

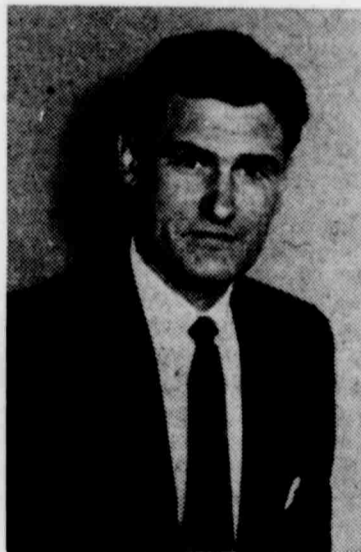
Ontario parlament ja Kanada senat alustasid vanade küsimuste uurimist juba möödunud aastal ja samal ajal saatis mag. R. Kreem ärakirjad oma selletemalistest referaadist niihästi Ontario rahvaesinduse kui ka Kanada senati vastavatele komisjonidele. Seal äratasid eestlase seisukohad tähelepanu ja ühenduses sellega saabus ettepanek, et autor esitaks isiklikult oma esilise parlamendi istungil.

R. Kreem omakorda laiendas esitusplatvormi, kutsudes kaasa ka teiste rahvusgruppide esindajad.

Parlamendikoosoleku avas Ontario parlamendi vanade uurimiskomisjoni nõunik Lawrence Crawford, kes andis ülevaate etniliste gruppide sotsioloogilisest tagapõhjast ja tutvustas referenti.

R. Kreem rõhutas oma ettekandes, et etnilised vanadekodud tuleksid luua kohtades, kus vajadus nende järele on kindlaks tehtud ja soovitas keskmise suurusega vanadekodusid, mis seniste kogemuste põhjal on kõige ökonoomsemad. Ühtlasi soovitas ta muuta vastavat seadusandlust nii et soovijal oleks võimalus tulla ka teistest provintsidest Ontarios asutatavatesse vanadekodudesse. R. Kreem juhtis tähelepanu sellele, et Torontos on umbes 600.000 inimest, kes kuuluvad n. n. etnilistesse gruppidesse. Need jagunevad seitsmekümnesse rahvusgruppi, kes kõik räägivad erinevat keelt. Nende vajaduste kindlakstegemisel võib vahendaja ülesande enesele võtta siinne Rahvusvaheline Instituut.

Lõpuks tegi kõneleja ettepaneku uurimise teostamiseks selle kohta, mida etnilised grupid ise teevad endi abistamiseks ja milliseid vahendeid nad selleks kasutavad. Peareferandi järele anti sõna sudeediksaklaste esindajale, Henry Weichbachile ja Emil Kutschale,

Mag. Robert Kreem

kes tegid ettepaneku, et siin lubatakse korraldada loteriisid, millele tulu läheks abistamise otsustamiseks. Edasisteks sõnavõtjateks olid Beansville'is, Ont. asuva jaapani vanadekodu juhataja Y. Yamaga, Toronto ukraina vanadekodu juhataja pr. E. Pasternak, kes toetas R. Kreemi ettepanekuid, leides,

et siinne avalik arvamus ei mõista alati õieti etniliste gruppide vajadusi ja itaallaste esindaja pr. M. Caponetto, kes muu hulgas märkis et itaallastel on teoksil oma vanadekodu asutamine Torontos. Sama plaan on Toronto hiinlastel, kes olid parlamendi ette ilmunud 6-liikmelise delegatsiooniga. R. Kreemi seisukohti toetasid ka indiaanlaste esindajad.

Lõpuks võttis sõna Ontario sotsiaalministeeriumi vanade osakonna direktor Drew, kes lubas omalt poolt anda kõike võimalikku abi etniliste gruppide vanadekodude rajamisel.

Nagu R. Kreem „Vaba Eestlasele“ märgib, kavatseb ta isiklikult teostada uurimise andmete saamiseks kui palju on uskanadlasi laialipillatud kanada vanadekodudes ja kuidas on nad seal oma olukorraga rahul. Vastava vajaduse korral võiks kõne alla tulla erivanadekodu loomine, koondades vanu rühmitustena, kus eeldused omavaheliseks sobimiseks on soodsamad.

Grupp Ernst Idla naisvõimlejad, kes viibivad praegu Ameerika reisiril ja esinevad kavakohaselt 22. novembril Torontos, Massey Hallis

Erhard valiti liidukantsleriks

Kantsleri seljatagune nõrgem kui esialgu kalkuleeriti

BONN — Asjavalitud Lääne-Saksamaa parlament valis uueks liidukantsleriks dr. Ludwig Erhardi, kes saavutas siiski tunduvalt väiksema enamuse kui seda esialgu kalkuleeriti. Erhardi pooldajad saadi 272 häält, vastu 200 häält, kuna 15 rahvasaadikut jäid erapooletuks. Kuna Erhardi koalitsioon kuulub tunduvalt suuremal arvul rahvasaadikuid, siis võib hääletuse tulemustest järeldada, et terve rida Erhardi koalitsiooni kuuluvaid parlamendiliikmeid hääletasid Erhardi vastu.

Hääletuse tulemused kinnitavad, et Erhardil tuleb tulevikus arvestada suurte raskustega oma koalitsiooni koostoidmiseks. Kui kristlik demokraatliku partei

parempoolne tiib nõudis senise välisministri Gerhard Schröderi lahkumist ja ta asendamist uue mehega, ei andnud Erhard järele parempoolsete survele ja jätab Schröderi edasi välisministri kohale.

Schröderi suuremad vastased on endine liidukantsler Adenauer ja endine kaitseminister Strauss, kes nõuavad Schröderi lahkumist de Gaulle'i vastu suunatud poliitika pärast.

Erhard võttis kindla hoiaku Ida-Euroopa kommunistlike riikide suhtes ja deklareeris, et Lääne-Saksamaa ei sõlmi diplomaatilisi suhteid ühegi kommu-

nistliku riigiga, kes on andnud oma tunnustuse Ida-Saksamaale. Erandi moodustab ainult N. Liit, kellega Lääne-Saksamaa sõlmis diplomaatilised suhted juba Adenaueri režiimi ajal.

Opositsioon kritiseerib kõrvuti välisminister Schröderiga ka senist Saksamaa küsimuste ministrit dr. Erich Mende't, kes opositsiooni arvates ei ole võtnud kindlat hoiakut Ida-Euroopa kommunistlike riikide suhtes.

Praeguste väljavaadete juures kavatseb Erhard siiski ka Mende valitsusesse edasi jätta ja ignoreerida opositsiooni seisukohti.

Agu Aarna oma Kanada reisist

Kanadas äsja viibinud okupeeritud Eesti turistide grupi juht Tallinna Polütehnilise Instituudi rektor Agu Aarna rääkis Eestisse tagasi jõudmisel Tallinna raadios oma muljetest Kanadas. Agu Aarna, kes on Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee liikmena teinud Eestis võõra ikke all suurt karjääri, kinnitas, et turistidel oli Kanadas kontakte kaasmaalastega. Aarna väitis ühtlasi, et Torontos leidus eestlaste hulgas seda elementi, kes omal ajal seisid SS-laste nimekirjas. See „element“ olevat tervitanud Eestist saanud turiste oma „visiitkaartidega“, mille all ta mõttes piketeerijate plakateid.

Punased loodavad demonstratsioonidele

Põhja-Vietnami ja Viet Kongi vastupanuvõime hakkab murduma

HONG KONG — Põhja-Vietnami, kommunistliku Hiina ja Lõuna-Vietnami tegutsevate kommunistlike terroristide raadiosaatejaamad on viimasel ajal pühendanud suurt tähelepanu Ühendriikides toimunud demonstratsioonidele, mis nõuavad Vietnami sõja lõpetamist. Raadiosaatjate kommentaarid kriipsutavad alla, et rahuarrestatsioonid kasvad pidevalt ning et valitsus on sunnitud sellega arvestama ja oma väed Vietnamist välja tõmbama.

Puna-Hiina juhtkond on pidevalt alla kriipsutanud, et maailma avalik arvamine sunnib Ühendriike oma väed Vietnamist välja tõmbama ning kogu Vietnami punastele loovutama.

Need väited on olnud ka selleks tõukejõuks, mis on aidanud Põhja-Vietnamil taluda Ühendriikide õhurünnakuid ning jatkata sõda vaatamata suurtele kaotustele.

Suvel hakkas Puna-Hiina propaganda kaotama oma külgetõmbejõudu, kuid sügisel pandi kommunistlik propagandaaparatuur uuesti käima Ühendriikidele moraalse surve avaldamiseks.

Demonstratsioonide organiseerimine kogu maailma ulatuses on ilmseks tõendiks, et Viet Kongi ja Põhja-Vietnami vastupanujõud hakkab lõppema, ning et kommunistid vajavad Ühendriikidele surve avaldamiseks kogu maailma pahempoolsete ringkondade abi.

Demonstratsioonide organiseerijaiks on pahempoolsete organisatsioonid ja kommunistlikud agendid, kes igasuguste kattemanöövrite varjus kasutavad Ühendriike diskrediteerima ning ameeriklasi Vietnamis järeleandmistele sundida.

Protest kulla väljaandmise vastu

LONDON (EPL) — Eesti saadikule Londonis on Eesti Ühiskond Saksas Liiduvabariigis saatnud Esinduskogu koosolekul Münstert 25. septembril vastu võetud resolutsiooni Eesti kulla ja varanduste väljaandmise küsimuses, mis teatavasti on olnud läbirääkimiste objektiks Inglismaa ja N. Liidu vahel. Saadikut palutakse resolutsiooni edasi anda Briti valitsusele.

Resolutsioonis üteldakse:

Eesti Ühiskond Saksas Liiduvabariigis Esinduskogu, kes demokraatlikult valitud organina esindab kogu Saksamaal asuvat eesti põgenikkonda, saades kuulda, et Tema Majesteedi Valitsus Londonis kavatseb 12. oktoobril astuda Moskvas läbirääkimistesse „kohustuste korraldamiseks“ Balti riikidega, avaldab selle kavatsuse vastu kõige energilisemat ja valjemat protesti, kuna:

- T. M. Valitsus tunnustab veel Eesti Vabariiki de jure, ja
- N. Liit pole pädev Eesti Vabariigi huvide esindamisel.

Vastuaktisioonid pahempoolsetele USA-s

NEW YORK — Ameerika ülikoolides on hakatud organiseerima vastuaktisiooni pahempoolsetele demonstratsioonidele, mis nõuavad USA sõjavägede väljatõmbamist Vietnamist ja mobilisatsiooni lõpetamist. Kuna mõlemad pooled on asunud energiliselt organiseerima jõudusid, siis võib oletada, et olukord paljudes USA ülikoolides muutub pinevaks ning vastaspoolte vahel võib isegi tekkida kokkupõrkeid.

FBI hoiatab demonstrante

WASHINGTON — Ühendriikide julgeolekupolitsei FBI on avaldanud hoiatuse, milles märgitakse, et Ameerika Ühendriikides viimasel ajal mobilisatsiooni vastu organiseeritud demonstratsioonide kavandamisel ja planeerimisel on kommunistide käsi mängus. Chicagos on pahempoolse demokraatliku ühingu juhid deklareerinud, et nad jätkavad võitlust Ühendriikide valitsuse praeguse poliitika vastu ja taotleavad „häbi-väärsse Vietnam sõja lõpetamist“.

Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi

SÜGISPIDU

Laupäeval, 23. oktoobril 1965. a. kell 7.30 õhtul
EESTI MAJA SUURES SAALIS
Kavas: LEIDA JARVI, MARE-LII SOOTS ja
ENDEL LOO. Saade EERIK LIIGAND
BAAR • LOTERII

TANTSUKS H. ARRO ORKESTER
Laudade kinnipaneel tel. 766-1056. JUHATUS

EESTI RAHVUSTEATER KANADAS

laupäeval, 6. nov. kl. 7.30 õhtul EATONI AUDITOORIUMIS ESJETENDUSEKS Oscar Wilde'i komöödia 4 vaat.

IDEAALNE ABIELUMEES

Lavastus: RUDOLF LIPP
Lavakujundus: ARTUR MIHKELSOO
Kostüümid: Malabar Costumer Ltd.

Kaastegevad: Riina Reinik, Lydia Vohu, Oudi Kalm, Edgar Kink, Rudolf Lipp, Arvo Vabamäe, Harry Lillioja ja Oss Riisma

Pääsmed eelmüügil Poko's, Mt. Pleasant Rd. ja Gardenia lilleäris, 362 Danforth Ave., ja etenduse päeval Eatoni kassas alates kell 1 p.l.

Eesti Maja Näiteringi sügistevõime algab

Kõiki liikmeid palutakse ilmuda Eesti Maja neljapäeval, 28. oktoobril kell 8 õhtul (tuba 15). Uued näitlennihuvilised teretulnud.

Kultuurtoimkonna nimel Endel Loo